Evaluatie mantelzorgcompliment

Van : Boersma, Willem

Afdeling : Samenleving

Portefeuillehouder : Wethouder B. Jaspers Faijer

Onderwerp

Terugblik op nieuwe invulling mantelzorgcompliment

Doel

Informeren

Context

Op 6 december 2016 heeft de raad het beleidsnota “mantelzorg in Staphorst 2016-2020” vastgesteld om daarmee invulling te geven aan de ondersteuning en de waardering van mantelzorgers. Dit om overbelasting te voorkomen en een stuk erkenning voor de inzet van mantelzorgers. Volgend jaar zal er een bredere evaluatie van het mantelzorgbeleid plaatsvinden. In deze memo willen we ons uitsluitend richten op de nieuwe invulling van het mantelzorgcompliment.

Sinds 2015 worden er geen mantelzorgcomplimenten via de sociale verzekeringsbank meer aan mantelzorgers verstrekt als blijk van waardering. De gemeente is sindsdien verantwoordelijk voor een jaarlijkse blijk van waardering. Dit kan in verschillende vormen en de raad heeft besloten om dat te doen door middel van een financieel mantelzorgcompliment. De complimenten bestaan uit de volgende bedragen per persoon:

- 6- tot 12-jarige mantelzorgers: €25,-
- 12- tot 18-jarige mantelzorgers: €50,-
- 18 jaar en ouder: €100,-

Een in Staphorst wonende mantelzorgvrager en/of zijn wettelijke vertegenwoordiger kan een aanvraag indienen voor een mantelzorgcompliment. Het compliment kon maximaal over twee mantelzorger worden verdeeld. Onlangs is in gesprek met de mantelzorgconsulenten de nieuwe invulling geëvalueerd.

De bevindingen

Hoofddoel en bijvangst

Het mantelzorgcompliment heeft één belangrijk hoofddoel en dat is een blijk van waardering voor mantelzorgers die week in week uit klaar staan om te zorgen voor een naaste. Dit doel lijkt goed te zijn bereikt met de nieuwe invulling. Er zijn veel positieve reacties ontvangen en uit meerdere bleek dat het compliment echt voelde als een stuk erkenning door de gemeente. Wat ook veelzeggend is, is het ontbreken van negatieve reacties. De nieuwe invulling van het mantelzorgcompliment lijkt daarmee een schot in de roos.

In totaal zijn er 195 complimenten uitgedeeld aan mantelzorgers. Dit is ongeveer 50% van het aantal geregistreerde mantelzorgers. Hierbij moet worden opgemerkt dat niet iedere mantelzorger een compliment kan ontvangen, omdat er per mantelzorgontvanger een compliment kan worden uitgedeeld voor maximaal 2 mantelzorgers. We moeten ook constateren dat er veel mantelzorgers buiten beeld blijven. Exacte aantallen zijn er niet, maar de aanname is dat er ongeveer 850 mantelzorgers zijn in de gemeente Staphorst. Het aantal geregistreerde mantelzorgers is mede door het mantelzorgcompliment wel flink gestegen. In 2016 waren er ongeveer 133 mantelzorgers bekend bij Carinova en Stichting Evenmens. Inmiddels zijn er meer dan 400 mantelzorgers geregistreerd bij het Steunpunt mantelzorg van Carinova. Wel is opvallend dat het aantal mantelzorgers in beeld is gegroeid, maar het aantal verstrekte complimenten ligt nog niet op het niveau van voor 2015. Toen werden er ongeveer 350 complimenten per jaar uitgereikt.

De nieuwe opzet heeft, naast het stuk waardering overbrengen, ook een positieve bijdrage geleverd aan de benoemde 4 V's in het mantelzorgbeleid. Vinden, verbinden, verlichten en versterken. Het steunpunt mantelzorg heeft veel meer bekendheid gekregen. Zoals eerder benoemd is er een groter aantal mantelzorgers bekend met en bekend bij het steunpunt. Hieronder bevindt zich ook de erg belangrijke doelgroep jonge mantelzorgers. Dankzij de betere bekendheid van het werk van het steunpunt door het mantelzorgcompliment, zien ze een stijging aan ondersteuningsvragen en het aantal ondersteuningstrajecten. Hoewel hiermee de druk op het steunpunt wel flink is toegenomen, zien we dit vooral als een positieve ontwikkeling. Het geeft aan dat er behoefte is aan de mantelzorgondersteuning en dat het steunpunt zo ver mogelijk in die behoefte kan voorzien.

Verbeterpunten

De gemeente en mantelzorgconsulenten zijn vooral in praktische zin tegen een aantal zaken aangelopen. Zo waren er in eerste instantie weinig aanmeldingen. Oorzaak hiervan lag waarschijnlijk in het feit dat het mantelzorgcompliment voor eerst op deze manier is georganiseerd in combinatie met te weinig publiciteit. Met het versturen van brieven en een grotere inzet op PR is dit goed rechtgetrokken. Van te voren was het lastig om in te schatten hoe groot de animo zou zijn, maar met 195 aanvragen waren mantelzorgconsulenten en betrokken medewerkers zeer tevreden. Zeker omdat een deel van de mantelzorgers niet eerder in beeld was.

Vooraf was de inschatting dat een kwartier per aanvraag voldoende zou zien. In de praktijk is dit niet reëel gebleken. Aanvragen bleken vaak niet volledig, waardoor contact opgenomen moest worden om de ontbrekende gegevens te achterhalen. Ook was het in verband met persoonlijke gegevens noodzakelijk om het uitkeren van de complimenten te laten uitvoeren door Carinova. Voor een snellere behandeling per aanvraag moet er voor volgend jaar goed gekeken worden naar het aanvraagformulier. Ook is er weinig gebruik gemaakt van het digitale aanvraagformulier. Met meer gebruik van een digitaal aanvraagformulier, zou de administratieve impact verminderd kunnen worden.

Verder viel op dat de in de doelgroep van 6-12 jaar geen aanvragen zijn gedaan en slechts 2 in de leeftijdscategorie van 12-18. Het vermoeden is dat veel aanvragen bestemd voor de jongere mantelzorgers zijn verlopen via een volwassene, zodat wel het maximale bedrag uitgekeerd werd. Ook riep de onderverdeling bij mensen vragen op. Vanuit de mantelzorgconsulent is daarom ook sterk de wens geuit om het onderscheid in leeftijdscategorieën te laten vervallen. Niet in de laatste plaats, omdat op deze manier de belangrijke doelgroep "jonge mantelzorgers" niet in beeld komt.

Ten slotte is het onvoldoende gelukt om de allochtone mantelzorger te bereiken. Dit was een speciaal benoemde doelgroep binnen het mantelzorgbeleid. Er is informatie gedeeld met vluchtelingenwerk en er zijn gesprekken gevoerd. Het heeft echter geen aanvragen opgeleverd.

De financiële kant en misbruik regeling

Door de raad was een budget beschikbaar gesteld van €35.000,- per jaar. In 2017 zijn er voor €18.500,- aan mantelzorgcomplimenten uitgekeerd. De coördinatie- en uitvoeringskosten van Carinova bedroegen een kleine €4100,-. Daarmee was het beschikbaar gestelde budget voor 2017 ruim voldoende om de mantelzorgcomplimenten uit te keren. Wel is de verwachting dat er volgend jaar meer belangstelling zal zijn. Die verwachting is er vanwege de positieve reacties op deze invulling van het mantelzorgcompliment in combinatie met het grote aantal mantelzorgers dat geen mantelzorgcompliment heeft aangevraagd. In ieder geval kan een groei van het aantal worden verwacht tot 350. Het aantal dat werd verstrekt in 2014 vanuit de SVB.

Door het laagdrempelige karakter van aanmelden, zijn er mogelijkheden om ten onrechte een compliment te ontvangen. Misbruik van de regeling lijkt echter minimaal. Met een groot deel van de aanvragers is contact geweest. Mede veroorzaakt door het grote aantal formulieren dat niet naar behoren was ingevuld. Steekproefsgewijze controle moet misbruik voorkomen, maar het helpt ook dat het overgrote deel van de aanvragers bekend is bij de mantelzorgconsulenten. Hierdoor kan een steekproef zich hoofdzakelijk richten op de onbekende aanvragers. Bij minder dan 5% van de aanvragen in 2017 is geconcludeerd dat er ten onrechte een aanvraag is ingediend. In alle gevallen zat hier geen kwade bedoeling achter.

Conclusie

Met het huidige mantelzorgbeleid en de invulling van het mantelzorgcompliment is een stevig fundament gelegd. Mantelzorgconsulenten zien dat de gemeente Staphorst niet langer uit de pas loopt in vergelijking met andere gemeentes uit de regio. Er is een treffende manier gevonden om de mantelzorgers in de gemeente te waarderen. Met de opgedane ervaringen uit 2017 zal de organisatie rond het mantelzorgcompliment nog verder verbeteren. De inzet is om volgend jaar nog meer mantelzorgers te bereiken. Allereerst om ze de welverdiende blijk van waardering te kunnen geven, maar ook om ze bekend te maken met de mogelijkheden die er zijn op het gebied van mantelzorgondersteuning.